

Bá» Tá»t cá» truya»n IÁ Ái ngÆ°á»£c vá»i thá»t giá»i

Á»ng gÁ»p cá»sa VÁ»nh ThÁ»ng
22/02/2017

Bí Tét cõ truyên là i ng°ác vùi thç giúi

* V)nh Thông

Trong các n m qua, Á xuýt gúp Tét Nguyên án vào Tét

D°ng IẾch và ón Tét theo LẾch d°ng cça GS Võ Tòng Xuân ã nh-n °ác rýt nhiÁu sñ quan tâm cça d° lu-n. NhiÁu ý kiçn cng hÙ quan iÁm này, th-m chí có ý kiçn còn cho r±ng nên bí h³n Tét Nguyên án. Tuy nhiên, d°úi góc nhìn v n hóa, Ûc gi£ V)nh Thông cho r±ng, bí Tét cõ truyên mÙi thñc sñ là i ng°ác vùi thç giúi. Chúng tôi xin ng nguyên v n quan iÁm cça tác gi£ V)nh Thông:

Á

Tét Nguyên án là nét v n hóa -c tr°ng cça ViÇt Nam và Á òng, mang tính thiêng liêng và n sâu vào tâm théc cÙng Óng hàng ngàn n m. HiÇn nay nhiÁu ng°Ýi ViÇt Nam

Á nghỄ chuyẢn ón Tét theo Âm IẾch sang D°ng IẾch Á hÙi nh-p vùi thç giúi. Tuy nhiên, iÁu ó có thñc sñ là hÙi nh-p, hay chính chúng ta ang i ng°ác vùi thç giúi?

Tét Nguyên án là

nét v n hóa -c tr°ng cça ViÇt Nam.

V n hóa

là sñ a d;ng và khác biÇt

NhiÁu

ng°Ýi ngh), ón Tét Âm IẾch trong khi thç giúi ón Tét D°ng IẾch là i ng°ác vùi thç giúi. Nh°ng bài viçt này chúng tôi cho r±ng, bí Tét cõ truyên mÙi thñc sñ là i ng°ác vùi thç giúi, vì sao? Vì nhñng ng°Ýi cõ xúy bí Tét, dùng góc nhìn kinh tç Á phân tích, d°Ýng nh° hí quên r±ng Tét là mùt s£n ph©m v n hóa. Hãy thí phân tích nó d°úi góc nhìn v n hóa!

MÙt Ęnh

ng) a vÁ v n hóa khá phÕ biçn là Ęnh ng) a cça F. Mayor (Cñu TÕng Giám Ñc UNESCO): V n hoá bao gÕm tñt c£ nhñng gì làm cho dân tÙc này khác vÙi dân tÙc khác, tẽ nhñng s£n ph©m tinh vi hiÇn ÿi nhñt cho çn tín ng°áng, phong tãc t-p quán, IÑi sÑng và lao Ùng .

VÁ m-t

khoa híc, d) nhiên còn nhiÁu cách Ęnh ng) a khác nhau vÁ v n hóa. Song, quan iÁm v n hóa là sñ a d;ng và khác biÇt c; b£n °ác thẽa nh-n trên toàn thç giúi. Tẽ Liên HiÇp QuÑc, UNESCO, çn các quÑc gia, các tÕ chéc& Áu lÿy quan iÁm này làm c; sß cho các vñn Á v n hóa.

Do thẽa

nh-n quan iÁm ó, nên không dân tÙc nào có nhu c§u xóa bí sñ khác biÇt. Có l½, ngo;ì trẽ ng°Ýi ViÇt Nam.

D°Ýng nh° chẾ có ng°Ýi ViÇt Nam

là dân tÙc duy nhñt trên thç giúi muÑn bí Tét cõ truyên Á ón Tét theo ph°ng Tây. Óng ng) a chúng ta muÑn xóa bí iÁu mà thç giúi theo uÕi: sñ khác biÇt và a d;ng. Chúng ta ang i ng°ác vùi thç giúi!

Không

thÁ ánh Óng r±ng bí Tét thì ÿt n°Ùc s½ phát triẢn. Trung QuÑc, Hàn QuÑc không bí Tét Nguyên án mà ÿt n°Ùc v«n phát triẢn. Singapore

và Malaysia

mxi n m có 4 l§n mæng n m mÙi, do có nhiÁu tÙc ng°Ýi vÙi v n hóa khác nhau, hí v«n phát triẢn. Cambodia,

Lào, Thái Lan ón Tét theo Ph-t IẾch vào tháng 4, hí v«n hài lòng. Và òng £o h;ñ c£ là các quÑc gia theo HÓi giáo, ón Tét Roya vào tháng 10 HÓi IẾch, hí §y tñ hào.

Không

thÁ so sánh vÙi Nh-t B£n

NhiÁu

ng°Ýi ã phân tích vÁ viÇc Nh-t B£n bĩ Tçt cÕ truyÁn. Bài viçt này chúng tôi chÉ xin óng góp thêm mùt chi tiçt vÁ thÝi jì.

ThÝi

Minh TrỄ, Nh-t B£n quyçt tâm bĩ v n hóa ci Á çn vÙi v n minh ph°ing Tây, vÙi quan iẤm thoát Á lu-n , cho r±ng v n hóa Á ông lçc h-u, còn ph°ing Tây hiÇn jì. Cùng thÝi iẤm ó, cuNĩ thç k÷ XIX cing là giai ojn thỄnh hành quan iẤm vỄ châu Âu . MÙt sNĩ nhà nghiên cứu (ch°ng hçn Tylor, Morgan) cho r±ng v n minh châu Âu là trung tâm và chu©n mĩc Á mĩi dân tÙc ph°n ¥u phát triÁn.

Quan iẤm

này sÙm bỄ phê phán và phê phán çn t-n ngày nay, nh°ng không phÈi nó không Á lçc h°ßng. ønh h°ßng §u tiên là các ç quNc thĩc dân lã dĩng Á i khai hóa các dân tÙc man dã . MÙt ãnh h°ßng khác là khiçn các quNc gia kém phát triÁn c£m thÝy tĩ ti vÁ v n hóa cça mình. Nh-t B£n là mùt tr°Ýng hãp nh° thç.

Ng°Ýi

Nh-t vÙi m-c c£m vÁ mùt ¥t n°Ùc nghèo nàn, không tránh khĩi viÇc Á cao quan iẤm vỄ châu Âu . Theo ào Trinh Nh¥t, hí say mê ph°ing Tây çn ù không sót cái hay nào cça Tây ph°ing mà Nh-t không bĩt ch°Ùc . Hĩ áp dĩng mô hình ph°ing Tây mùt cách quá máy móc, chính hí phç nh-n sNĩ khác biÇt và a dĩng cça v n hóa.

Công sé

Nh-t B£n Hideo Suzuki trỄ Ýi phĩng v°n trên báo Lao ùng r±ng: Theo D°ing IỄch, ngày 1/1 h±ng n m s½ bĩt §u mùa xuân, nh°ng trên thĩc tç, thÝi tiçt tçj Nh-t vô cùng lçnh giá trong tháng 1. Vì v-y, r¥t khó cho mĩi ng°Ýi c£m nh-n mùt mùa xuân mÙi ang vÁ. Còn nçu theo âm IỄch cÕ truyÁn, mùa xuân s½ úng h'n hçn, vì ngày §u cça mùa xuân th°Ýng rçj vào tháng 2. Khi ó, hoa m-n ã nß kh'p nçj và kho£ng 1 tháng sau (tháng 3 D°ing IỄch), s'c xuân s½ tràn ng-p tçj Nh-t B£n vÙi hoa anh ào nß .

ViÇt Nam

ang gi«m lên vçt xe Õ

Nh° ã

nói ß ph§n §u, quan iẤm vÁ v n hóa cça thç giÙi thç k÷ XXI là tôn trĩng sNĩ khác biÇt và a dĩng, không có v n hóa cao hay th¥p, không có v n hóa nào là mô hình chu©n ÁỄnh h°Ùng cho các truyÁn thNĩng khác.

V-y mà

ng°Ýi ViÇt Nam sNĩng trong thç k÷ XXI nh°ng không áp dĩng quan iẤm cça thç k÷ XXI giNĩng thç giÙi, mà quay vÁ thç k÷ XIX gi«m lên vçt xe Õ vỄ châu Âu mà thç giÙi ã lên án suNĩ mùt thç k÷ r°ái. Chúng ta ang hÙi nh-p hay ang i ng°ác vÙi thç giÙi?

Khai bút ngày xuân

mÙt phong tác 'p trong dỄp Tçt cÕ truyÁn.

Tçj sao

ng°Ýi ph°ing Tây có thÁ nghÉ kho£ng mùt tu§n tē Giáng sinh çn §u n m D°ing IỄch mà chúng ta không thÁ nghÉ b£y ngày Tçt Âm IỄch, lçj òi phÈi phãc tùng theo hí. Nçu °ác hĩ, có l½ ng°Ýi ph°ing Tây cing không muNĩn ViÇt Nam bĩ Tçt cĩ truyÁn, vì tē nhĩ hí ã °ác giáo dĩc tôn trĩng sNĩ khác biÇt. Chúng ta thì không. Chúng ta chÉ biçt vĩng ngoçj và phãc tùng v n hóa cça dân tÙc khác.

D)

nhĩen, v n hóa không b¥t biçn mà thay Õi phù hãp vÙi thÝi jì, môi tr°Ýng, con ng°Ýi& Song, mĩi thay Õi Áu có quy lu-t. -c tr°ng quan trĩng cça v n hóa là giá trỄ, mùt biÁu t°ång v n hóa chÉ m¥t i khi không còn ç giá trỄ Á áp éng nhu c§u cça chç thÁ v n hóa. Không thÁ bĩt v n hóa phãc tùng kinh tç, nh° thç là ang sa vào quyçtỄnh lu-n kinh tç .

Kçt

thúc bài viçt này, chúng tôi xin trích d«n mĩc tiêu trong Th-p k÷ QuNĩc tç phát triÁn v n hóa (1988 1997) cça Liên HiÇp QuNĩc: Không phát triÁn kinh tç jn thu§n, mùt chiÁu, b¥t ch¥p t¥t c£, và cång không hy sinh v n hóa Á Õi l¥y phát triÁn kinh tç .

Theo VTC News